

זרע שמשון המפואר

עם פירוש פרי שמשון

קובץ דרושים ערבים ומתוקים,
מרגליות זוהרות באור יקרות, מתורת רבינו
סיני ועוקר הרים, הפועל ישועות בקרב הארץ.
רבינו החיד"א וגדולי הדורות העידו עליו גדולות ונצורות.

המקובל האלקי החכם
רבי שמשון חיים נחמני זיע"א
בן רבי נחמן מיכאל זיע"א

מחבר הספרים הקדושים
'תולדות שמשון' ו'זרע שמשון'
אשר בירך והבטיח בני חיי ומזוני טבי ללומדים בתורתו,
ורבים נושעו בזכותו בכל מילי דמיטב.

כוס ישועות

ליקוט מהמחברים זי"ע אשר אמרו שהלימוד
בספריהם פועל ישועות, ומהמחברים זי"ע
שנפטרו ללא זש"ק וטמנו כוחם בספריהם,
העוסקים בתורתם זוכים לישועות כמפורסם.

פרשת תזריע ריש חידוש ב

ביאור המדרש האם נברא הגוף קודם או הנשמה, ומעלת ההקדמה

על כל שיִרְאָת חטָאוֹ קֹדֶמֶת לְחַכְמָתוֹ חֲכָמְתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, שֶׁהוּא חוֹשֵׁב בְּלִבּוֹ אֲלֵמֶד כְּדִי שְׂאֵהֶיָּה יֵרָא חֲטָא, וְזֶה עַל דְּרָךְ שְׁאֲמָרוּ תַּחֲלַת הַמַּחֲשָׁבָה סוֹף הַמַּעֲשֵׂה^א, עכ"ל. וְהָא דְּלֹא פִּרְשׁ כַּפְּשׁוּטוֹ דְּבִעֲיִנן שֶׁתִּקְדְּמוּ יִרְאָת חֲטָא לְחַכְמָה, הֵינּוּ מְשׁוּם דְּאֲמַרִּין (שם מ"ו) אִם אֵין חֲכָמָה אֵין יִרְאָה, וְלִכֵּן אֵי אֲפָשֵׁר שֶׁתִּקְדְּמוּ יִרְאָה לְחַכְמָה.

זכר היינו לחשוב מסרת הלימוד

וְהִכָּא נִמְי תַּחֲלַת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁהִיָּתָה לוֹ לְהַקְבֵּ"ה בְּבִרְיַת הָרוּחַ הִיָּתָה כְּדִי לְבַרֵּא אֶת גּוּף הָאָדָם שֶׁהוּא סוֹף הַמַּעֲשֵׂה, וְלִכֵּן אִם זָכָה אָדָם - דְּהֵינּוּ שִׁילְמֵד וַיַּחֲשֹׁב בְּלִבּוֹ אֲלֵמֶד כְּדִי שְׂאֵהֶיָּה יֵרָא חֲטָא, אִזּוּ חֲכָמְתוֹ מִתְקַיֶּמֶת וְנִקְרָא זָכָה אָדָם. וְאִנּוּ אוֹמְרִים לוֹ אַתָּה קֹדֶמֶת בַּתַּחֲלַת הַמַּחֲשָׁבָה, וּבִסּוֹף הַמַּעֲשֵׂה לֹא אֶכְפֵּת לָן כָּלֵל דְּבִתְרַּמַּחֲשָׁבָה הָרִאשׁוֹנָה אֲזִילִין^ב.

אֲמַנָם אִם לֹא זָכָה - שְׁלֹא לְמַד בְּמַחֲשָׁבָה זוֹ, אִזּוּ אֵין חֲכָמְתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, וְזֶהוּ לֹא זָכָה שֶׁמִּרְאָה בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא אֵינוֹ חוֹשֵׁב כְּלוּם הַמַּחֲשָׁבָה אֲלֵא הַמַּעֲשֵׂה, שְׁאִם הָיָה סוֹבֵר שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה עָקָר, הָיָה לוֹמֵד בְּמַחֲשָׁבָה זוֹ, וְהַמַּחֲשָׁבָה טוֹבָה הִיָּתָה מְבִיאָתוֹ לִיְדֵי מַעֲשֵׂה. וְלִכֵּן אוֹמְרִים לוֹ יִתּוּשׁ קֹדֶמֶת בְּמַעֲשֵׂה

מִדְרָשׁ רַבִּה פִּרְשָׁה זוֹ (ויק"ר יד, א), אָמַר רִישׁ לְקִישׁ 'אָחוּר' (תהלים קלט, ה) זֶה יוֹם אַחֲרוֹן 'וְקֹדֶם' זֶה יוֹם רִאשׁוֹן, עַל דְּעִתִּיה דְּרִישׁ לְקִישׁ דְּכִתִּיב (בראשית א, ב) 'וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם' זֶה רוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחִי, אִם זָכָה אָדָם אוֹמְרִים לוֹ אַתָּה קֹדֶמֶת לְכָל מַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית, וְאִם לֹא אוֹמְרִים לוֹ יִתּוּשׁ קֹדֶמֶת שֶׁלְשׁוֹל קֹדֶמֶת^ג.

יֵשׁ לְדַקְדָּק, דְּמַמָּה נִפְשָׁךְ, אֵי הָרוּחַ עָקָר, אֲזִילִין בְּתַר הָרוּחַ שֶׁנִּבְרָא בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְאִף אִם לֹא זָכָה אֵיךְ נֹאמַר לוֹ יִתּוּשׁ קֹדֶמֶת אִם רוּחוֹ שֶׁהוּא עָקָר נִבְרָא בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְאֵי הַגּוּף עָקָר, אִם כֵּן כִּשְׁהוּא זָכָאי אֵיךְ נֹאמַר לוֹ אַתָּה קֹדֶמֶת וְכו'. וְאִף שֶׁלְכָאוּרָה הֵינּוּ יְכוּלִים לְתַרְץ, דְּלַעֲוֹלָם הָרוּחַ הֵינּוּ הַנִּשְׁמָה הִיא הָעָקָר, אֲלֵא שְׂכִינָן שֶׁחֲטָא נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ קִדְּשַׁת רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ וְהוּא בְּגוּף לְבָדוֹ כְּבִהְמָה וְאוֹמְרִים לוֹ יִתּוּשׁ קֹדֶמֶת, מִכָּל מְקוֹם יֵשׁ לְדַקְדָּק בְּפִסּוּק שְׁאֲמַר 'אָחוּר וְקֹדֶם', שֶׁהִיָּה לוֹ לוֹמַר "קֹדֶם וְאָחוּר" צִרְתָּנִי, מִפְּנֵי שֶׁקֶדֶם הָיָה בְּרִאשׁוֹנָה וּמִכָּל שְׂכֵן שֶׁהָרוּחַ עָקָר וְהָרוּחַ נִבְרָא בְּיוֹם רִאשׁוֹנִי.

זכית הלומד כדי להיות ירא שמים

מחשבת היראה קודמת ללימוד

וּמַצְאָנוּ בְּפִרְוֵשׁ הָרַע"ב בְּפֶרֶק ג' דְּאָבוֹת (מ"ט)

פרי שמשון

- א. אחור וקדם צרתני ומשת עלי כפכה. ב. שכתוב עליו (ישעיה יא, ב) 'ונחנה עליו רוח ה'.' ג. זה הפירוש 'אחור וקדם צרתני', שהקב"ה ברא את האדם בשתי בחינות, בחינת 'אחור' שאם אינו מתנהג כשורה הוא אחור לכל המעשים, בחינת 'קדם' שאם הוא מתנהג כשורה אז הוא קודם לכל המעשים. ד. איך נאמר על האדם 'אחור וקדם צרתני', שלכאורה היות והרוח עיקר, צריך להקדים 'וקדם'. ה. היינו שהיראה קודמת במה שלפני הלימוד חושב שררצה להיות ירא חטא. ו. העולה מכאן, שאף שבפועל היראה מאוחרת, מכל מקום היות חושב עלה בתחילה, נקרא שהוא 'קדם'. ז. כיון שמחשבתו היא שתהיה תכלית לימודו ליראת חטא, זכר להיות ירא חטא וחכמתו מתקיימת. ח. עיין מה שכתב רבינו (ויצא חידוש א), שאם העולם היה נברא קודם לאדם, לא היה יכול לברוא האדם, מפני שתאוות העולם גורמות נזק לאדם, והדין הוא שעל המזיק להרחיק עצמו. וזה לשונו: ואם היה נברא האדם תחילה קדם בריאת העולם, לא היה יכול להברוא את כח העולם, מפני שהעולם היה בא להזיק האדם תכף ונקראו גיורי דיליה, ומודה רבי יוסי (ב"ב כה, ב) בזה שחייב המזיק להרחיק עצמו. ט. לכך אדם שלומד כדי להיות ירא חטא, נחשב 'קדם' שנברא בראשונה, היות והיראה היא העיקר, וכדלעיל שאף שהיראה מאוחרת, נקרא שהוא קדם.

על פי שְׁנֵכְרָא אַחֲרוֹן בְּמַעֲשֶׂה, עִם כָּל זֶה
בְּמַחֲשָׁבָה הוּא רֹאשׁוֹן וְהַמַּחֲשָׁבָה עֶקֶר.¹

שֶׁהוּא הָעֶקֶר לְפִי דַעְתָּךְ שְׁלֹא זִכִּיתָ. וְלִרְמֹז זֶה
זֶה, הַקָּדִים הַפְּסוּק 'אַחֲזֹר' לְקָדָם, כְּלוּמָר אִף

סיכום:

אַלְקִים מְרַחֵם עַל פְּנֵי הַיָּמִים זֶה רִחוּחַ שֶׁל מֶלֶךְ
הַמַּשִּׁיחַ וּמִכָּאן שֶׁהַנִּשְׁמָה נִבְרָאָה רֵאשׁוֹנָה, אִם זֶכָה
אָדָם שְׁחוּשֵׁב לִפְנֵי הַלִּימוּד שֶׁרִצּוֹנוּ לִהְיוֹת יֵרָא חֹטֵא
וְלִכֵּן חֲכָמָתוֹ מִתְקַיֶּימָת, אֲוֹמְרִים לוֹ, אַתָּה שֶׁהַעֵינֶךָ
אֲצִלְךָ זֶה הַמַּחֲשָׁבָה, קְדָמָתְ לְכָל מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית
שֶׁמִּטְרַת וּמַחֲשַׁבַת הַבְּרִיאָה הִיא בַּעֲבוּר הָאָדָם, וְאִם
לֹא שְׁאִינוּ לוֹמֵד עַל מִנַּת לִהְיוֹת יֵרָא חֹטֵא, וְלֹא זֹכָה,
שֶׁהִיא אֵין חֲכָמָתוֹ מִתְקַיֶּימָת אֲוֹמְרִים לוֹ שֶׁמִּמַּעֲשִׂיךָ
מוֹכַח שֶׁהַעֵינֶךָ זֶה הַמַּעֲשֶׂה וְלֹא הַמַּחֲשָׁבָה, אִם כֵּן
יִתְוֹשׁ קְדָמְךָ שֶׁלְּשׁוֹל קְדָמְךָ שֶׁהִיא נִבְרָאָה לִפְנִיךָ.

הַמִּדְרַשׁ מְבִיא אֶת הַפְּסוּק 'אַחֲזֹר וְקָדָם' וְדוֹרֵשׁ
שֶׁ'אַחֲזֹר' זֶה יוֹם אַחֲרוֹן 'וְקָדָם' זֶה יוֹם רֵאשׁוֹן וְכו'.
וְקִשָּׁה, מִה הַכוּוֹנָה בְּזֶה. וּמִתְרַץ, שֶׁהָאָדָם נִבְרָא בְּיוֹם
אַחֲרוֹן, אִמָּנָם עַל יְדֵי שֶׁהָאָדָם חוּשֵׁב לִפְנֵי הַלִּימוּד
שֶׁרוּצָה עַל יְדֵי הַלִּימוּד לִהְיוֹת יֵרָא חֹטֵא, יִזְכָּה
שֶׁחֲכָמָתוֹ מִתְקַיֶּימָת, וְנִחֲשֵׁב שֶׁהוּא הָרֵאשׁוֹן, מִשּׁוּם
שֶׁהִירָאָה הִיא הַקּוֹדֶמֶת.

זֶה תַּמְצִית הַמִּדְרַשׁ: אֲמַר רִישׁ לְקִישׁ 'אַחֲזֹר' זֶה
יוֹם אַחֲרוֹן שֶׁבּוּ נִבְרָא הַגּוֹף 'וְקָדָם' זֶה יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁבּוּ
נִבְרָא הַנִּשְׁמָה, עַל דַּעְתִּיהָ דְּרִישׁ לְקִישׁ דְּכָתִיב 'וְרוּחַ

פרשת מצורע חידוש א

שתי אופני כפרה על לשון הרע

משום שכרתו דוד יש תקנה רק ע"י תפילת רבים

וַיֵּשׁ לֹוֹמֵר, דְּאִיתָא בְּפָרְק קָמָא דְּמוֹעֵד קָטָן
(ה, א), תְּנִיָא 'וְטָמֵא טָמֵא' קָרָא' (ויקרא
יג, מה), צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ צַעְרוֹ לְרַבִּים וְרַבִּים
יִבְקָשׁוּ עֲלָיו רַחֲמִים. וְקִשָּׁה, לְמָה בַּחֲלִי זֶה שֶׁל
נִגְעִים אֲמָרָה תוֹרָה צָרִיךְ שִׁידִיעַ וְכו'.

אֵלָּא וְדָאִי הַטַּעַם הוּא, שֶׁהוֹאִיל שְׁאִין
לוֹ תִּקְנָה שְׁכָבֵר כָּרְתוּ דוֹד בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, הִנֵּי
כְּמוֹ גִּזְרֵי דִין חֲתוּם וְצָרִיךְ תַּפְּלַת הָרַבִּים
לְבַטְלוֹ. וְזֶהוּ 'אֵין לוֹ תִּקְנָה', לוֹ לְבַדּוֹ, דְּהִנֵּי
כְּמוֹ יָחִיד. וְגִזְרֵי דִין דְּצַבּוּר אִף עַל פִּי שְׁנַחֲתָם
מִתְקַרְעִי, כְּדֹאִיתָא בְּפָרְק קָמָא דְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה

פָּרְק ג' דְּעֶרְכִין (טז, א), אֲמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר
נַחֲמָנִי אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן, עַל שְׂבָעָה דְּכָרִים
נִגְעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן הָרַע וְכו', וּמִקְשָׁה
הַתָּם^א, וּמִתְרַץ, לֹא קִשְׁיָא, הָא דְּאֵהֲנוּ מַעֲשִׂי
הָא דְּלֹא אֵהֲנוּ מַעֲשִׂי. אִי אֵהֲנוּ מַעֲשִׂי אָתוּ
נִגְעִים עֲלֵיהָ, אִי לֹא אֵהֲנוּ מַעֲשִׂי מְעִיל
מִכְפָּר, עַכ"ל.

קִשָּׁה, דְּהָא לְעִיל בְּסֻמוֹךְ (טו, ב) רַבִּי אֲחָא
בְּרַבִּי חֲנִינָא אֲמַר, סְפָרֵי אֵין לוֹ תִּקְנָה,
שְׁכָבֵר כָּרְתוּ דוֹד בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שְׁנֵאֲמַר (תהילים
יב, ד) 'יִכְרַת ה' כָּל שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת וְכו' נִלְשׁוֹן
מִדְּבַרְתָּ גְּדוּלוֹת'^ב.

פרי שמשוון

י. אם לא זכָה, שלא הקדים היראה, אז הוא באמת נחשב 'אחור'. והנפקא מינה מזה, לידע שצריך ללמוד על מנת להיות ירא חטא.

א. מדוע באים עליו נגעים, הלא המעיל מכפר. ב. אהנו מעשיו - שנתקוטטו על ידו (רש"י). ג. אם הועילו דבורי הלשון הרע, ונהייתה מריבה, הרי שלוקה בנגעים. ואם לא הועילו דבוריו ולא נהייתה מריבה, המעיל מכפר. ד. לשון הרע. ה. 'לשון מדברת גדולות' היינו לשון הרע. וקשה על הנאמר בערבין להלן, שהנגעים באים לכפר אם דבוריו גרמו נזק, והמעיל מכפר אם מעשיו לא גרמו נזק. ו. ותפילת יחיד אין בכוחה לבטל גזר דין שנחתם, מה שאין כן רבים שיכולים לבטל, לכן יודיע להם צערו.

(יח, א), (ועוד) 'ומי' פה' אלהינו בכל קראנו אליו' (דברים ז, ד) מייירי בצבור.

כמו כן יש כפרה המועילה לקללת חכם

ועוד אמרינן (ברכות נו, א), קללת חכם אפילו על חנם

היא באה, ותקנה לזה לילך בגלות, דאמר מר גלות מכפרת עוון. ומשום הכי אתי נגעים עליה שיהיה מכרח לילך בגלות בדרך ישוב מחוץ למחנה מושבו^ט (ויקרא יג, מו), והוא ליה כפרה.

סיכום החידוש:

שעל ידי שיבואו עליו נגעים אז 'טמא טמא יקרא', וכדברי הגמרא, שרבים יבקשו עליו רחמים, ובכך יתכפר עונו ויקרע גזר דינו.

תירוץ נוסף, שהמדבר לשון הרע אף שיש לו תקנה, מכל מקום נכרת על ידי קללת החכם, שדור קילל 'יכרת ה' כל שפתי חלקות', אמנם יש תקנה לקללת חכם על ידי גלות, ולכן אמרה התורה 'בדד ישב מחוץ למחנה'.

מקשה סתירה בין שתי מימרות בערכין האם יש תקנה למדבר לשון הרע. מימרא א, מי שהועיל דבורו הרע, באים עליו נגעים. ב, המספר אין לו תקנה, שכבר כרתו דוד.

ומתרץ, שאכן על ידי שדור כרת ברוח הקודש, אכן ליחיד אין תקנה, כמדויק בגמרא: אין לו תקנה, דוקא ליחיד. אמנם אם הרבים מבקשים עליו רחמים, כן יש לו תקנה. וכך אומרת התורה

פרשת בשלח חידוש ז

ביאור הגמרא ומדרשים נוספים

נחשון בן עמינדב וירד תחלה לים שנאמר וכו' לפיכך זכה יהודה לעשות ממשה בישראל שנאמר (תהלים קיד, ב) 'היתה יהודה לקדשו וכו' [ישראל ממשלותיו]', עכ"ל.

צריך עיון, למה לדברי רבי מאיר זכה בנימין דוקא לעשות אושפיזין וכו', ולדברי רבי יהודה זכה יהודה דוקא לעשות ממשה, ואיך היא מדה כנגד מדה לדברי שניהם.

פרק ז' דסוטה (לו, א), תניא רבי מאיר אומר בשעה שהיו ישראל עומדים על שפת הים היו שבטים מנצחין זה עם זה, זה אומר אני יורד תחלה לים וזה אומר אני יורד תחלה לים, קפץ שבוטו של בנימין וכו', לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזין לשכינה שנאמר (דברים לג, יב) 'ובין כתפיו שכן', אמר לו רבי יהודה לא כף היה מעשה אלא זה אומר אין אני יורד תחלה לים וזה אומר וכו' קפץ

פרי שמשון

ז. היינו, אפילו אם קילל בטעות, או ללא סיבה. וזה מה שתיקנה התורה גלות, משום כך שדור עתיד לכרות את המדבר לשון הרע. ח. רבא קילל את בר הדיא משום שפתר חלומותיו לרעה, ובר הדיא אמר שהיות שקללת חכם באה אפילו על חנים, וכל שכן כאן שבדין הוא צריך לגלות. שהרי גלות מכפרת עון. למדנו, שקללת חכם אפילו בחנם היא באה, וכל שכן רבא שקילל בדיון. אמר, אקום וגלה, שהרי אמר מר גלות מכפרת עון. ט. לשון הפסוק: כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא כד ישב מחוץ למחנה מושבו. והוא המשך לפסוק הקודם 'טמא טמא יקרא'. וראה בחינוךנו וזהו (קמט, ב) שהבדל ישב' של מצורע נקרא גלות. וז"ל: כמה דאוקמוהו 'איכה ישבה בדד' דאיהי חשיבא שכינתא בגלותא כמצורע דאתמר ביה 'בדד ישב מחוץ למחנה'. מחוץ דאי דא גלותא דאיהי לבר מארעא דישראל. [ואולי רימו לזה האבן עזרא, בכתבו כאן על תיבת 'בדד', מלת בדד מפורשת במגילת איכה].

א. [הובא לעיל המדרש מפרשתנו, בענין זכה אדם, ומובא גם בחידוש זה]. ב. לבנימין אמר ידיד ה' ישכן לבטח עליו חפץ עליו כל היום ובין כתפיו שכן. דהיינו, שבית המקדש היה שוכן בחלקו, ובית המקדש חופף עליו מוגין עליו, ובין כתפיו שכן, שבגובה ארצו של בנימין, היה בית המקדש (על פי רש"י). ג. מה טעם היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו משום דהים ראה ויגוס' (שם בתהלים פסוק ג)

לר"מ שש"ש היה מקודש, בנימין צינור לברכות, וכן ביהמ"ק

ביאור סברות מחלוקת ר"מ ור"י

וַיֵּשׁ לְוִמֶר, לְדַבְרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶם
הָיָה אוֹמֵר אֲנִי יוֹרֵד תַּחֲלֶה לַיָּם, אִם כֵּן
בִּנְיָמִין שֶׁקֶפֶץ תַּחֲלֶה לֹא קָדַשׁ שֵׁם שְׁמַיִם
שֶׁכָּבֵד הָיָה מְקַדֵּשׁ, שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶם הָיָה רוֹצֵה
לִיְרֹד תַּחֲלֶה, וְרַק לְבִנְיָמִין הָיָה לוֹ הַזְרִיזוֹת.
וְהָרִי זֶה דּוֹמֶה לְמֵאִי דְאֶמְרִינָן (ברכות מז, ב)
שֶׁהַנֶּכֶס רֹאשׁוֹן לְבֵית הַכְּנֶסֶת, אֶפְלוּ מֵאֶה
בָּאִים אַחֲרָיו, נוֹטֵל שָׂכָר כְּגֹדֶל כָּלָם. וּפְרָשׁוֹ בִּה
חֻכְמֵי הָאָמֶת (אור יקר הקדמה לשה"ש ורישה ו חקירה ה)
שְׂרָצוֹנָם לְוִמֶר, שֶׁכָּל הַטּוֹב וְהַשְּׁפַע שִׁיבֵא
לְבָאִים אַחֲרָיו, הוּא יִהְיֶה הַצִּנּוֹר הַמְשַׁפֵּיעַ
וְהַמְחַלֵּק לְכָל אֶחָד חֵלְקוֹ. וְאַף כָּאֵן הוּאִיל
שֶׁבִּנְיָמִין הָיָה זָרִיז וְהָיָה רֹאשׁוֹן, יִזְכֶּה שֶׁכָּל
הַשְּׁפַע הַבָּא לְיִשְׂרָאֵל יָבֵא בְּחֵלְקוֹ וְהוּא יַחֲלֵק
לָהֶם, וְלִכֵּן נִבְּנָה שֵׁם הַבֵּית הַמְקַדֵּשׁ שֶׁמֶשֶׁם
יָבֹאוּ הַבְּרִכּוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

לר"י, יהודה קידש ש"ש, וזכה למלכות שבכך ימחלו עוונותיו

מְקִדִּים בְּסִבְרַת הַיָּם שֶׁאֵם יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים אִינוֹ צָרִיךְ לַהֲקִרַע
וְהַקְשָׁה הִיפָּה תֹאֵר, אִיךְ אֶפְשָׁר שֶׁהֵיטָב לֹא רָצָה
לְהִקְרַע, וְהִלָּא תִּנְאִי הַתִּנְהָ עִמּוֹ
הַקֶּבֶץ"ה וְכו' (כ"ד ה, ה) וְהָיָה לוֹ לְהִקְרַע מֵעַצְמוֹ,
וּמִכָּל שֶׁכֵּן כִּשְׁבָּא מֹשֶׁה מִפִּי הַקֶּבֶץ"ה וְאָמַר לוֹ
לְהִקְרַע. וְתִרְצֵן הוּא ז"ל, שִׁישְׂרָאֵל לֹא הָיוּ
זָכָאִים אֲלֵא אֲדָרְבָּא הָיוּ בָהֶם כְּמֵה חוֹטְאִים,
וְהֵיטָב הָיָה סְבוּר שֶׁעַל זֶה לֹא הָיָה הַתִּנְאִי,
וְהַתִּנְאִי לֹא הָיָה אֲלֵא אִם יִהְיוּ זָכָאִים, עכ"ל.

התנאים לשיטתם במחלוקת האם כשישראל חוטאים קרויים בנים

וּבִזְמַת הַסִּבְרָא עֲצָמָה הִיא דְּפִלְגִי רַבִּי מֵאִיר
וְרַבִּי יְהוּדָה, וְאֲזָלוּ לְטַעֲמִייהוּ דְּבִפְרָק
קָמָא דְּקִדּוּשִׁין דִּף ל"ו (ע"א) אֵיתָא, תִּנְאִי
'בָּנִים אַתֶּם לָהּ' אֱלֹהֵיכֶם' (דברים יד, א), בְּזִמְן
שֶׁאַתֶּם נוֹהֲגִים מִנְהַג בָּנִים אַתֶּם קְרוּיִין בָּנִים
וְאִם לֹא אֵין אַתֶּם קְרוּיִים בָּנִים דְּבָרֵי רַבִּי
יְהוּדָה, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר בֵּין כֶּן וּבֵין כֶּן אַתֶּם
קְרוּיִים בָּנִים וְכו'.

וּלְדַבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה שֶׁכָּל אֶחָד אוֹמֵר אֵין אֲנִי
יוֹרֵד תַּחֲלֶה לַיָּם, אִזּוֹ יְהוּדָה שֶׁקֶפֶץ
תַּחֲלֶה קָדַשׁ שֵׁם שְׁמַיִם. וְכָל מִי שֶׁמְקַדֵּשׁ שֵׁם
שְׁמַיִם בְּרַבִּים, נַעֲשֶׂה בְרִיָּה חֲדָשָׁה וּמוֹחֲלִין לוֹ
עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וְלִכֵּן זָכָה לְמַלּוּכָה מִדָּה כְּגֹדֶל
מִדָּה, הוּא קָדַשׁ מַלְכוּת שְׁמַיִם לְכֶן יִהְיֶה מֶלֶךְ,
הוּא עֲשֵׂה מַעֲשֶׂה שֶׁנִּמְחַלּוּ לוֹ בּוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו,
לְכֵן יִזְכֶּה לְמַלְכוּת שְׁחָכָם וְחָתָן וְנִשְׂיָא גְדֻלָּה
מְכַפֶּרֶת" (יר' ביכורים פ"ג).

פרי שמשונו

ד. לפי רבי מאיר, שכל ישראל רצו לקפץ לים, רק בנימין היה הראשון. נמצא, שאין לו המעלה של קידוש שם שמים, אלא המעלה של זריזות להיות הראשון, ועל זה שכרו שנטל שכר כולם, שהוא צינור לכולם. לכן זכה בנימין להיות משכן לשכינה, שאז כל הברכות באים דרך בית המקדש, והוא צינור לכולם. ולפי רבי יהודה, שאף אחד לא רצה לקפץ, ויהודה היה הראשון שקידש שם שמים, לכן שכרו במקדש שם שמים, שיש לו מחילת עוונות, ולכן זכה יהודה לגדולה להיות מלך, שלמלך מוחלין כל העוונות (ומשמע, שיש כאן בחינה, שאצל יהודה שייך יותר מחילת עוונות). ה. לשון המדרש שם: ואתה הרם את מטך' וכו' (שמות יד, טז), אמר רבי אלעזר הקפר, אמר לו משה לא כך אמרת שאין הם נעשית יבשה, שנאמר (ירמיה ה, כב) 'אשר שמתי חול גבול לים', ובתיב (איוב לח, ח) 'ויסך בדרתים ים', אמר לו הקדוש ברוך הוא לא קראת מתחלת התורה מה חתיב (בראשית א, ט) 'ואמר אלקים יקו המים' אני הוא שהתניתי עמו, כך התניתי מתחלה שאני קורעו שנאמר 'וישב הים לשפנות בוקר לאיתנו' - לתנאו שהתניתי עמו מתחלה.

וְנִסְ אֶחָד בְּזָכוֹת יוֹסֵף, וְכֵן כָּלֶם.^א

ענין קיום התנאי

קיום התנאי נרמז דוקא לאחר שהמצריים אבדו בים

אֶלָּא שִׁישׁ לְדַקְדֵּק בְּמָה שֶׁהוֹצִיאוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
(שמו"ר כא, ו) בְּמִלַּת (שמות יד, כז) 'וַיֵּשֶׁב הָיִם
לִפְנוֹת בְּקֶרֶת לְאִיתָנוּ' לְתַנָּאוּ, תְּנַאי הַתְּנָה וְכו',^ב
שֶׁהָיָה הַפְּסוּק הַזֶּה מְדַבֵּר לְאַחֵר שֶׁשָּׁבוּ הַיָּמִים
עַל הַמִּצְרָיִים, וְהַתְּנַאי הַזֶּה הָיָה לוֹ לְרַמֵּז אוֹתוֹ
מִתַּחֲלָה כְּשֶׁנִּבְקַע הָיִם לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל.

וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, דְּאִיתָא בְּזוּרָה פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל
דָּף קצ"ח ע"ב, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה
אַתְנִי בִּימָא לְמַעַבְר לְיִשְׂרָאֵל בְּגוּיָה בִּיבְשָׁתָא
וְלִמְטַבַּע לְמַצְרָא, וְכֵן הָיָה דְּכֵתִיב 'וַיֵּשֶׁב הָיִם
לִפְנוֹת בְּקֶרֶת לְאִיתָנוּ' לְתַנָּאוּ וְכו'.^ג נִמְצְיָנו
לְמִדָּה שֶׁהַתְּנַאי שֶׁהַתְּנָה הַקֶּבֶה עִם הָיִם הָיָה
עַל שְׁנֵי עֲנִינִים, עַל הַצֵּלָת יִשְׂרָאֵל, וְעַל אֲבֻדַּת
הַמִּצְרָיִים. וּמִשּׁוֹם הָכִי נִיחָא שְׁנֵתֵן הַכְּתוּב
הַרְמָזוֹ שֶׁל הַתְּנַאי הַזֶּה לְאַחֵר שֶׁשָּׁב הָיִם לְאַבִּד
אֶת הַמִּצְרָיִים, לְפִי שֶׁאֵז נִתְקַים הַתְּנַאי לְגַמְרֵי.^ד

אִם כֵּן לְדַבְּרֵי רַבִּי יְהוּדָה שֶׁכִּשְׁשֶׁם
חוֹטְאִים אֵינֶם קְרוִיִּים בָּנִים אֵין לָהֶם לִירֵד לָיִם
מִפְּנֵי שְׂאִינֶם רְאוּיִים לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס, וְהַתְּנַאי
לֹא הָיָה אֶלָּא אִם יִהְיוּ זָכָאִים. וְלָכֵן אָמַר זֶה
אָמַר אֵין אֲנִי יוֹרֵד וְכו', וּקְרָא מִסִּיעָא לִיה
דְּכֵתִיב (הושע יב, א) 'סִבְכְּנִי בְּכַחַשׁ אֶפְרַיִם' וְכו',
אֶלָּא שֶׁיְהוּדָה קִפֵּץ כְּדִי לְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמִים. אָבֵל
לְדַבְּרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁבִּין כָּף וּבֵין כָּף קְרוִיִּים
בָּנִים, אִף אִם יִהְיוּ חוֹטְאִים מוֹעִיל הַתְּנַאי, וַיֵּשׁ
לָהֶם לְסַמֵּךְ עַל הַנֶּס. וְלָכֵן אָמַר זֶה אוֹמֵר אֲנִי
יוֹרֵד תַּחֲלָה וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי יוֹרֵד וְכו'.

לרמז מוכן שיש טעמים שונים בזכות מי נקרע הים

וּבְדִבְרֵי זֶה"י יֵשׁ לּוֹמֵר, שֶׁמָּה שֶׁמִּצְיָנוּ בְּמִדְרָשִׁים
(שמו"ר כא, ח) בְּזָכוֹת אֲבָרְהָם אֲנִי בּוֹקֵעַ
לָהֶם אֶת הָיִם, בְּזָכוֹת יַעֲקֹב וְכו', הָיִם לֹא
נִקְרַע אֶלָּא בְּזָכוֹת יוֹסֵף (כ"ר פו, ח).

יֵשׁ לּוֹמֵר דְּלֹא פְּלִיגִי, וְאֵין הָכִי נָמִי, דְּהָא
וְהָא אִיתָא. דְּתֵנִן בְּפֶרֶק ה' דְּאֲבֻדַּת (פ"ה מ"ה),
עֲשֹׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְאַבְרָהָמֵינוּ עַל הָיִם וְכָל נֶס וְנֶס
הָיָה בְּשִׁבְלִי טַעַם אֶחָד, נֶס אֶחָד בְּשִׁבְלִי אֲבָרְהָם,

פרי שמשונו

- סִבְכְּנִי בְּכַחַשׁ אֶפְרַיִם וּבִמְרִמָּה בֵּית יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה עַד דָּךְ עִם אֵל וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן. וּפְסוּק זֶה מוֹבָא בְּגִמְרָא בְּסוּטָה, רִאיה לְשִׁית רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁכָּל הַשְּׁבִטִים לֹא רָצוּ לְרֵדָה, עַד שִׁירֵד נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב מִשְׁבֵּט יְהוּדָה.
- ז. הָיוּת שְׁהִים טַעַן, שְׂאִינוּ אִמּוֹר לְהַקְרַע לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שְׂאִינֶם עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, וְהוּא קוֹרֵם לָהֶם. לָכֵן לְפִי רַבִּי יְהוּדָה, הַסּוֹבֵר שֶׁאִם יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים אֵין קְרוִיִּים בָּנִים, אֲכַן אֵינֶם יוֹכִלִים לְסַמֵּךְ עַל הַנֶּס, וְאֵין לָהֶם לִירֵד לָיִם. וְלִרְבִּי מֵאִיר הַסּוֹבֵר שֶׁקְרוִיִּים בָּנִים, יוֹכִלִים הֵם לְסַמֵּךְ עַל הַנֶּס וְלִירֵד לָיִם.
- ח. שֶׁנִּתְבָּאֵר שִׁיטַת רַבִּי מֵאִיר, שִׁישְׂרָאֵל רָצוּ לְהִכְנֵס לָהֶם, מִפְּנֵי שְׁהָיוּ בְּטוּחוּתִים שִׁיעִשָׁה לָהֶם נֶס.
- ט. חֵלֶק מִהַטְעָמִים הַמּוֹבָאִים שֶׁם, שֶׁנִּקְרַע לָהֶם הָיִם בְּזָכוֹת אֲבָרְהָם, יַעֲקֹב, מֹשֶׁה, הָאִמּוֹנָה שֶׁהִאֲמִינוּ בְּקֶבֶה"ה, מִשּׁוֹם שִׂיאִמְרוּ 'זֶה קְלִי וְאִנּוּהוּ', בְּזָכוֹת הַצַּעֲקָה שֶׁצִּעְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְעֵינִן בְּמִכְלֵלָת דְּרַבִּי יִשְׁמַעֲלִי (בְּשַׁלַּח - מִסְכְּתָא דְּיוֹהֵי פֶרַשָׁה ג) בְּאִרְיוֹת, וּמּוֹבָאִים שֶׁם טַעָמִים נּוֹסְפִים. בְּזָכוֹת יִירוּשָׁלַיִם, בְּזָכוֹת שְׂאֲבָרְהָם בִּקַּע עֵצִי הָעוֹלָה, בְּזָכוֹת עֲקִידַת יִצְחָק, בְּזָכוֹת הַמִּילָה, לְמַעַן שְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶה"ה. הָאִמּוֹנָה שֶׁהִאֲמִינוּ אֲבָרְהָם, עֵינִן שֶׁם בְּאִרְיוֹת.
- י. וַיֵּשׁ בּוֹה סְתִירָה לְכַאוּרָה, מִהוּ הַטַּעַם שֶׁבְּעִבְרוֹ נִבְקַע הָיִם.
- יא. מִתּוֹרֵךְ, שֶׁאֵין הָיָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמָה זְכוּיוֹת, וְעַל כֵּל זָכוֹת וְכוּ בִּנְס נּוֹסֵף. שְׁהָיָה שִׁיטַת רַבִּי מֵאִיר הִיא שֶׁנִּקְרַע לָהֶם הָיִם בְּזָכוֹת. וְעַל כֵּל זָכוֹת שְׁהָיָה לָהֶם, אֲרַע לָהֶם נֶס נּוֹסֵף.
- יב. 'וְאִתָּה הָרֵם אֶת מִטְּךָ' (שְׁמוֹת יד, טו) וְכו', אִמֵּר מֹשֶׁה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲתָה אוֹמֵר לִי שֶׁאֲקַרַע אֶת הָיִם וְאֶעֱשֶׂה אֶת הָיִם יִבְשָׁה וְכו', אִמֵּר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא קִרְאָת מִתַּחֲלַל הַתּוֹרָה מִה כְּתִיב (בְּרַאשִׁית א, ט) 'וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְקוֹו הַיָּמִים' אֲנִי הוּא שֶׁהִתְנִיתִי עִמּוֹ, כִּךְ הַתְּנִיתִי מִתַּחֲלָה שֶׁאֵין קוֹרְעוֹ שֶׁנִּאֲמַר 'וַיֵּשֶׁב הָיִם לִפְנוֹת בּוֹקֵר לְאִיתָנוּ' - לְתַנָּאוּ שֶׁהִתְנִיתִי עִמּוֹ מִתַּחֲלָה, מִיֵּד שֶׁמַּעַם מֹשֶׁה לְהַקְבִּי"ה וְהֵלֶךְ לְקַרְעוֹ הָיִם וַיְכוּיִן שֶׁהֵלֶךְ לְקַרְעוֹ אֶת הָיִם לֹא קָבַל עָלָיו לְהַקְרַע אִמֵּר לוֹ הָיִם מִפְּנֵיךְ אֲנִי נִקְרַע אֲנִי גְדוֹל מִמֶּךָ שֶׁאֵין נִבְרָאִיתִי בְּשִׁלְשִׁי וְאֵת נִבְרָאָתִי בְּשִׁשִּׁי, כִּיֵּן שֶׁשִּׁמַּע מֹשֶׁה כִּךְ הֵלֶךְ וְאִמֵּר לְהַקְבִּי"ה אֵין הָיִם רֹצֵחַ לְהַקְרַע, מִה עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן יָמִינוּ עַל יָמִינוּ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁנִּאֲמַר (שְׁעִיָה סג, יב) 'מִלּוֹךְ לִימִין מֹשֶׁה' וְגו', מִיֵּד רָאָה לְהַקְבִּי"ה וּבִרַח שֶׁנִּאֲמַר (תְּהִלִּים קיד, ג) 'הָיִם רָאָה וַיִּנֶּס' מִה רָאָה אֵלָּא שֶׁרָאָה לְהַקְבִּי"ה שֶׁנָּתַן יָד יָמִינוּ עַל מֹשֶׁה וְלֹא יוֹכִל לְעַכֵּב אֵלָּא בִּרַח מִיֵּד.
- יג. בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי הַתְּנָה עִם הָיִם שִׁיעִבְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכּוֹ בִּיבִשָׁה וְלִהְטִיבֵה אֶת הַמִּצְרָיִים, וְכֵן הָיָה כְּתוּב 'וַיֵּשֶׁב הָיִם לִפְנוֹת בְּקֶרֶת לְאִיתָנוּ' - לְתַנָּאוּ וְכו'.
- יד. לָכֵן דּוֹקָא לְאַחֵר שֶׁשֶׁב הָיִם לְאִיתָנוּ, מִזְכּוֹר הַתְּנַאי שֶׁהִתְנָה הַקֶּבֶה"ה עִם הָיִם. מִשּׁוֹם שֶׁהַתְּנַאי לֹא הָיָה רֶךְ לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל, אֵלָּא גַם לְהַטְבִּיעַ אֶת הַמִּצְרָיִים. וְלִאֲחֵר שֶׁקוִיִּים חֵלֶק הוּא שֶׁל הַתְּנַאי, אוּ מִזְכּוֹר שֶׁשֶׁב לְאִיתָנוּ [עוֹלָה מְכָאן, שְׁהִיָּה חֲשִׁיבוֹת גְּדוּלָה בְּחֵלֶק זֶה שֶׁל הַתְּנַאי]. וְלִהְלֵךְ מוֹבָא פִּירוּשׁ נּוֹסֵף בּוֹה.

היפה תאר הנ"ל.

וזה יתרון עם מה שאמרנו ו'ל' (אבן עזרא)
על פסוק (שמות טו, יט) 'כי בא סוס פרעה וכו'
ובני ישראל הלכו ביבשה וכו', שעקר הנס
היה שבועד שהיו ישראל עדין תוך הים
ביבשה, חזרו המים וטבעו את מצרים^ט. והים
בשעת התנאי לא הבין אלא שדוקא לאחר
שיעברו ישראל ויצאו מן הים לגמרי, אז יש
לו לשוב עם המים לטבע את מצרים. ומעתה
שהקב"ה רצה להגדיל הנס שיהיה הים -
יבשה וים בזמן אחד, לפיכך אמר למשה נטה
את ידך על הים וכו', דהינו שישובו המים אף
על פי שעדין ישראל עוברים בתוכו^י.

סעם נוסף לתנאי, שחלקו יחזור ליבשה כשעדיין יש ים.

והשתא דאיתנן להכי, מובן שפיר הטעם
שעשה התנאי אף על אבוד מצרים,
אף על פי שלכאורה אינו דבר חוץ מהטבע.
משום שכונת הקב"ה היתה לעשות הנס
הגדול הזה, ואם כן חזרת המים במקצת
הים ולא בכלו אף הוא נקרא הפך הטבע,
ומשום הכי הצרך לומר למשה נטה את ידך
על הים וכו'. וניחא נמי מה שרמז דוקא
בכאן ענין התנאי במלת לאיתנו, לפי שכאן
היה עקר הנס^י.

הוצרך תנאי לאיבוד המצריים משום הטענה שגם ישראל עדין

אמנם לפי תרוץ זה יש להקשות, דמה צרך
היה להתנות עם הים על אבדת מצרים,
דבשלמא על הצלת ישראל שהיה לו להתהפך
ליבשה הפך הטבע שלו בזה שיך שפיר
לעשות התנאי, אבל לאבד המצריים מה צרך
לתנאי הזה אם כך הוא הטבע שלו להמית
ולאבד כל הנופלים לתוכו.

ויש לומר, דהקא שאני לפי שהיה
קטרוג למעלה גדול על ענין זה^י, שהיו שרי
מעלה אומרים שדי לו להקב"ה להושיע את
ישראל אף על פי שאין להם זכות, אבל אין
לו לאבד את מצרים כדאיתא בילקוט (רמז רלד)
על פסוק (שמות טו, א) 'כי גאה גאה וכו', ועין
שם^י. ואפשר שגם הים יהיה לו סכרא זו,
ומשום הכי לא ירצה להשיב המים על
מצרים לאבדם, ולפיכך הצרך התנאי אף על
אבוד מצרים^י.

הוצרך לומר לים לחזור לאיתנו משום שלא הבין דבריו

ואם תאמר עדין יש להקשות, אם האמת
שהיה התנאי אף על אבוד מצרים,
למה לא שב הים מעצמו, ולמה הצרך
הקב"ה לומר למשה (שמות יד, טז) 'נטה ידך
על הים וישבו המים וכו', וכמו שהקשה

פרי שמשונו

טו. של טביעת המצריים. טז. 'והמים להם חומה' (שמות יד, כב), שירד סמאל ואמר לפניו, רבש"ע לא עבדו ישראל עבודה זרה במצרים
ואתה עושה להם נסים, והיה משמיע קולו לשר של ים ונתמלא עליהם חמה ובקש לטבע, מיד השיב לו הקדוש ברוך הוא שוטה שבעולם וכי
לדעתם עבודה והלא לא עבדו אלא מתוך שבעוד ומתוך טרופ דעת, ואתה דן שוגג כמזיד ואונס כרצון, כיון ששמע שר של ים אותה חמה
שנתמלא על ישראל, החזירה על מצרים שגמור 'וישובו המים' (שם פסוק כז) ששב מישאל על מצרים. יז. לכן על אף שטבע הים להיות
מים, היה צריך להתנות גם על איבוד מצרים, מפני ששרי מעלה קטרוג ואמרו שאף אם ראוי להציל את ישראל, אך אין ראוי להטביע את המצריים.
יח. שם כתב 'כי בא סוס פרעה', לפי דעתי, כי גם זה הפסוק מהשירה, להזכיר הפלא שעשה בתוך פלא כאשר פירשתי. ושם בפסוק (כט) כתב:
ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימנם ומשמאלם: וזה היה פלא בתוך פלא, כי במקום שהיו ישראל עוברים בים, היה שם
רוח קדים מייבש, ובמקום פרעה וחילו הביא השם רוח אחרת להמס המים שנקרשו ונעשו חומות, והנה שתי רוחות בים ושני המקומות קרובים.
והעד הנאמן על זה הפירוש, שכתוב בשירה, וברוח אפך נערמו מים (שמות טו, ח). וזאת הרוח היתה עם ישראל, וכתוב, נשפת ברוחך כסמו ים
(שם, ט), וזו היא שטבעה המצריים, על כן כתוב בסוף השירה וישב ה' עליהם את מי הים, ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים (שם, יט).
יט. בתחילה סבר הים, שרק לאחר שיצאו ישראל, אז הוא צריך לחזור לאיתנו. אמנם הקב"ה רצה להגדיל את הנס, שעוד כאשר ישראל הולכים
עדיין ביבשה בתוך הים, לפני שיצאו לגמרי, יהפך חלק מהיבשה זו להיות ים. לכן הוצרך הקב"ה לומר למשה להשיב את הים לאיתנו, כדי שישבו
עוד לפני שישראל יצאו מהים. ב. שהיה חובה היבשה לים, אף ישראל עדיין נמצאים בתוך הים. כא. עכשיו שהגענו לטעם שהים הוצרך
לתנאי, כדי שיוחזר לתנאי להיות יבשה, בעוד חלק ממנו עדיין ים. אפשר לומר נוסף למה שנשאל מקודם מדוע צריך תנאי. והתשובה היא, כדי
שחלק מהים יחזור להיות יבשה, בעוד שבני ישראל נמצאים בתוכו.

האומות נבהלו כאשר נעשה ניסים לישראל אף שאינם זכאים

ומעצתה אתי שפיר, למה 'שמעו עמים ירגזון' (שמות טו, יד)^{כב} בנס הזה דוקא של קריעת ים סוף ולא בנסים של יציאת מצרים. דבשלמא יציאת מצרים היה מוכרח הקב"ה להוציאם בשביל שהבטיח לאברהם בין יזכו בין לא יזכו, אמנם קריעת ים סוף שמכח התנאי לא היה לו לים להקרע, וגם הקב"ה לא הבטיח כלל לאבות מזה, למה עשה להם נס אם לא היו זכאים. אלא ודאי צריך לומר, שהקב"ה רוצה לעשות עמהם נסים אף אם לא יזכו, לכן 'שמעו עמים ירגזון'. דבשלמא מתחלה היו יכולים האומות לומר אפשר שיחטאו ישראל ולא יהיו ראויים לעשות עמהם נס, אמנם כשראו שבין כך ובין כך הקב"ה עושה עמהם נסים 'אז נבהלו' וכו' (שם טו)^{כג}.

לנבי יתרו שהיה יחיד ומכשף יציאת מצרים גדולה יותר

ואם תאמר, אם כן למה פרש רש"י (שמות יח, ט) 'כי הוציא ה' את ישראל ממצרים' זו גדולה על כלם, והלא קריעת ים סוף היתה גדולה מזו^{כד}.

ויש לומר, דלגבי יתרו הוי יותר גדול הנס של יציאת מצרים, שהוא אדם יחיד, ולא היה מתירא מ ישראל שיבאו בגבולו כמו שהיו מתיראים האומות, ואף אם יבאו בגבולו

אינם צריכים לנס לפי שהיו הם רבים והוא יחיד. רק הוא היה כמר לעבודה זרה והיה מכשף גדול, והיה סובר שהכשפים מכחישין פמליא של מעלה חס ושלום (ראה חולין ז, ב), וכשראה שהוציא את ישראל ממצרים הגם כי מצרים היתה מסגרת בכשפים, אז הבין (שמות שם פסוק יא) 'כי גדול ה' מכל אלהים'.

ביאור קושיה נוספת במדרש הנ"ל

ובזה^{כה} נתנך קשית העולם על המדרש הנ"ל (שמו"כ א, ו), אמר לו הים אני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי ואתה נבראת בששי וכו', נתן ימינו וכו'. דמה תשובה היא זו אני נבראתי וכו', מה ענין זה לזה. ועוד, מהו נתן ימינו וכו'.

מוכיח שיש מעלה וממשלה למקדם על המאוחר

משום דאמרין במדרש רבה פרשת תזריע (ויק"ר יד, א), 'אחור וקדם' (תהלים קלט, ה)^{כז}, אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך, עכ"ל. ומה יועיל לו קדימה זו אם לא שהקודם יש לו ממשלה על המאחר. ועל זה אמר הים למשה, בשלמא אם היה לישראל זכות, אני הייתי נקרע כמו התנאי שעשה הקב"ה, אמנם עתה שישלאל אין להם זכות, אני גדול ממך וכו' ואין אני נקרע^{כח}.

פרי שמשונו

כב. לשון הפסוקים (יד-טו): 'שמעו עמים ירגזון חיל אחז ישובי פלשת, אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל ישובי כנען. כג. לכן דוקא עכשיו 'שמעו עמו ירגזון, שראו שהקב"ה עושה נס לישראל אף כשאינם זכאים, וזה הפירוש 'אז נבהלו ישובי כנען' משום שראו שהקב"ה עושה להם נס אם אינם זכאים. כד. לשון הפסוקים: ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים, וברש"י: על כל הטובה - טובת המן והבאר והתורה. ועל כולן אשר הצילו מיד מצרים, עד עכשיו לא היה עבד יכול לברוח ממצרים, שהיתה הארץ מסוגרת, ואלו יצאו ששים רבוא. כה. כמו שנתבאר, שנעשה להם נס, אף שלא היו זכאים. כו. לכן אצל יתרו, יציאת מצרים גדולה יותר אף מקריעת ים סוף. שאצל האומות, פחדו מכך שישלאל נקראו בני למקום וינצחום, ואצל יתרו, אין לו פחד יתר מכך, שהרי בין כה הוא יחיד, וינצחו אותו אף לפי דרך הטבע. אמנם ביציאת מצרים, שם הוכח כוחו של הקב"ה שמכניע אף את הכשפים, זה היה אצלו דבר גדול, ולא כמו שחשב בתור מכשף, שהכשפים מכחישים פמליא של מעלה. כז. שנתבאר, שהיום נקרע מפני שהיה לישראל זכות. כח. אחור וקדם צירתי ונקשת עלי כפכה. כט. זה מה שאמר לו, שאני נבראתי לפניך, ולכן יש לי ממשלה עליך, ולכן לא תאכל לומר לי להקרע מפניך. ואם היה לך זכות, היה נחשב שאתה גדול ממני.

אין נחשב זכות משה משום שהיה שליח ישראל

נתינת ימינו מרמות שע"י התשובה מתבטל מידת הדין

וְאֵף עַל פִּי שְׁמֹשׁ בַּעֲצָמוֹ הָיָה לוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה, מְכַל מְקוֹם עֲתָה שֶׁהָיָה שְׁלִיחַ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָתָם, שִׁיף שֶׁפִּיר לֹמֵר לוֹ אֲנִי גְדוֹל מִמֶּךָּ. כְּדֹאִיתָא בְּשִׁמּוֹת רַבָּה (מב, ב) עַל פֶּסוּק (שְׁמוֹת לב, ז) 'לֶךְ רֵד כִּי שַׁחַת עֲמֶךָ', כְּשִׁיִּשְׁרָאֵל זֻכְרִים הֵם וְשְׁלֹחֵיהֶם מִתְּעַלִּים וּמִתְרוֹמָמִים עִמָּהֶם, וְכִשְׂאִינָם זֻכְרִים הֵם וְשְׁלֹחֵיהֶם בִּירִידָה, וְכָךְ הִתְנָה עִם יַעֲקֹב (בראשית כח, יב) 'וְהָיָה מְלֶאכִי אֱלֹהִים עֲלֵי וִירְדִים', וְעַיִן שָׁם.

וְאֵף עַל פִּי שְׁמֹשׁ בַּעֲצָמוֹ הָיָה לוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה, מְכַל מְקוֹם עֲתָה שֶׁהָיָה שְׁלִיחַ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָתָם, שִׁיף שֶׁפִּיר לֹמֵר לוֹ אֲנִי גְדוֹל מִמֶּךָּ. כְּדֹאִיתָא בְּשִׁמּוֹת רַבָּה (מב, ב) עַל פֶּסוּק (שְׁמוֹת לב, ז) 'לֶךְ רֵד כִּי שַׁחַת עֲמֶךָ', כְּשִׁיִּשְׁרָאֵל זֻכְרִים הֵם וְשְׁלֹחֵיהֶם מִתְּעַלִּים וּמִתְרוֹמָמִים עִמָּהֶם, וְכִשְׂאִינָם זֻכְרִים הֵם וְשְׁלֹחֵיהֶם בִּירִידָה, וְכָךְ הִתְנָה עִם יַעֲקֹב (בראשית כח, יב) 'וְהָיָה מְלֶאכִי אֱלֹהִים עֲלֵי וִירְדִים', וְעַיִן שָׁם.

סיכום החידוש:

תְּחִלָּה לִים ובכך קידש שם שמים, ושכרו של המקדש שם שמים, שימחלו עוונותיו לְפִיכָךְ זָכָה וְהוּדָה לַעֲשׂוֹת מַמְשָׁלָה בְּיִשְׂרָאֵל שַׁעֲלָה לַגְדוּלָה, ובכך ימחלו עוונותיו מפני שהעולה לגדולה מוחלים כל עוונותיו.

*

ועוד יבואר בענין מה שבתחילה הים לא רצה להקדש, עד שהקב"ה אמר למשה: כִּי הִתְנִיתִי מִתְחִלָּה, שֶׁאֵינוֹ קוֹרְעוֹ שְׁנֵאִמֵּר 'וַיֵּשֶׁב הֵים לַפְּנוֹת בּוֹקֵר לֵאֵיתָנוּ' - לִתְנָאוֹ שֶׁהִתְנִיתִי עִמּוֹ מִתְחִלָּה. וְהַטַּעַם שֶׁאֵמֵר לוֹ זֹאת רַק לֵאחֲרַי שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל עֲבָרוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהִתְנָאִי הָיָה עַל שְׁנֵי דְבָרִים, אֶחָד עַל הַצֵּלָת יִשְׂרָאֵל, שְׁנִי עַל אֲבִידַת מִצְרַיִם. וּבַעֲדָה שֶׁעַל הַצֵּלָת יִשְׂרָאֵל הֵים הַסִּכּוּם בַּעַל כְּרָחוֹ מִשּׁוּם זְכוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֶךְ עַל אֲבִידַת הַמִּצְרַיִם לֹא רָצָה, לִכֵּן הָיָה צָרִיךְ לֹמֵר אֶת הַתְּנָאִי שֶׁהִתְנָה עִמּוֹ.

ואף שְׁטַבַּע הֵים לְחֹזֶר לֵאֵיתָנוּ, אֶךְ מִכָּל מְקוֹם הֵים לֹא רָצָה לֵאבֹד אֶת הַמִּצְרַיִם, שֶׁטַּעַן שֶׁגַּם יִשְׂרָאֵל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמִדּוּעַ שֶׁהֵם יִטְבְּעוּ מִחַמַּת הַיְּהוּדִים, לִכֵּךְ הוֹצֵר הַתְּנָאִי.

ועל אף שהיה תנאי לים, מכל מקום הוצרך הקב"ה גם לומר למשה שישב הים לאיתנו. משום שהים סבר לחזור לאיתנו רק לאחר שכל ישראל

נביא הבריייתא עם ביאורו של רבינו. תְּנִינָא רַבִּי מֵאִיר לְשִׁיתָנוּ שְׁסוּבֵר, שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל אֶף אִם כְּשֶׁהֵם חוֹטְאִים, נִקְרָאִים בְּנִים לְמִקּוֹם, וַיְכּוּלִים לְסַמּוֹךְ עַל הַנֶּסֶךְ, דִּלָּא כְּמוֹ הֵים שְׁסוּבֵר שֶׁהִיוּ שֶׁהֵם חוֹטְאִים, אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַבְקֵעַ לָהֶם, אֹמֵר שֶׁלֵּכֵן כֹּאן בְּשִׁעָה שֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים עַל שִׁפְתַּי הֵים הָיוּ שְׁבִטִים מִנְּצִחִין זֶה עִם זֶה, זֶה אֹמֵר אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לִים וְזֶה אֹמֵר אֲנִי יוֹרֵד, קִפֵּץ שְׁבִטוֹ שֶׁל בְּנִימִין וְיִרְדָּה לִים תְּחִלָּה, וְכִמוֹ שֶׁהָבֵא רֵאשׁוֹן לְבֵית הַכְּנֶסֶת, הוּא הַצִּינּוֹר לְטוֹב וּלְשָׁפַע לְבָאִים אַחֲרָיו, וְנוֹטֵל שֶׁכֶר כּוֹלֵם. לְפִיכָךְ זָכָה בְּנִימִין הַצִּדִּיק שֶׁהָיָה הֵרֵאשׁוֹן, וְנִעְשָׂה אוֹשְׁפִיזָן לְשִׁכְנָה שַׁעַל יְדֵי בֵית הַמִּקְדָּשׁ בֹּא לְכוֹלֵם כָּל הַבְּרִכּוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

וכן לשיטתו, שהיה ראוי להעשות להם נס, מובנים המדרשים החלוקים, בזכות מי נקדע הים. שהיו שהיו עשרה ניסים על הים, אפשר לומר שכל נס נעשה בזכות אחרת.

אָמֵר לוֹ רַבִּי וְהוּדָה, וְהוּא סוֹבֵר כְּשִׁיתָנוּ, שֶׁאֵם יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים אֵינָם נִקְרָאִים בְּנִים לְמִקּוֹם, לֹא כֶּךָ הָיָה מַעֲשֶׂה שֶׁלֹּא יְכֻלּוּ לְסַמּוֹךְ עַל הַנֶּסֶךְ, וְחִשְׁשׁוּ לְטַעֲנָה הֵים שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַקְרֵעַ מִפְּנֵיהֶם, אֲלֵא זֶה אֹמֵר אֵינִי אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לִים וְזֶה אֹמֵר אֵינִי אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לִים, קִפֵּץ נִחְשׁוֹן בֵּן עֲמִינָדָב וְיִרְדָּה

פרי שמשון

ל. המשך המדרש: 'לך רד', למה 'כי שחת עמך', אמר לו הואיל וחטאו, אתה והם בירידה. לא. ועיקר קבלת התשובה היא ביד ימין. כמו שכתוב בפרקי דרבי אליעזר (פמ"ב): אלא הואיל ונבראת התשובה, והקב"ה ימינו פשוטה לקבל שבים בכל, ואומר (ירמיה ג, יד) 'שובו בנים שובבים' שובו בני אדם. לב. זה הפירוש 'נתן ימינו' שהיו שבי ישראל עשו תשובה, הקב"ה פשט יד ימינו לקבל תשובתם, והם זכאים.

על ימינו של משה וכו', ובכך דחה את מידת הדין והקטרוג על ישראל, שהרי שבו בתשובה כמו שכתוב וַיִּצְעְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'.

*

ולפי הנ"ל מובן, שהיות שהאומות ראו דוקא בקריעת ים סוף, שישראל זכאים אף כנגד המצריים, מאוד נבהלו שינצחו אותם במלחמה. וזה מה שכתוב 'שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן' דוקא בנס הזה של קריעת ים סוף. שראו שאפילו שהם חוטאים הקב"ה עושה עמיהם נס, וכובש מפניהם הגויים 'אֶזְרָא נִבְהָלוּ אֱלֹפֵי אֲדָוָם וְגו' נִמְנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵעַן'.

אמנם אצל יתרו מצינו, שאצלו נחשב עיקר הנס יציאת מצרים, מפני שהוא היה יחיד, ולא שייך אצלו שיכבשו אותו דרך נס, שהרי דרך העולם הוא שהרבים מנצחים את היחיד. אמנם שהוא שהיה מכשף גדול, וסבר שהכשפים מכחישים חלילה פמליא של מעלה, וכשראה שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים אף שהיתה סגורה על ידי כשופים, אז הבין 'כִּי גָדוֹל ה' מְכַל אֱלֹקִים'.

יצאו מהים, אמנם הקב"ה רצה להגדיל את הנס, שבעוד ישראל בתוך הים, יחזור חלק מהים להיות יבשה, ואם כל הים היה חוזר לאיתנו לא היה ניכר הנס כל כך.

וזה גם טעם נוסף, שהים הוצרך לתנאי. כדי שבעודו יבשה, יחזור החלק שהיה יבשה, להיות ים על המצריים.

ומה שאמר לו הים מפניך אני נקרע אני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי ואת נבראת בששי, שאנו רואים במדרש, שאדם שאינו נבנהג בדרך הישר, אומרים לו שהיתוש שנברא בחמישי קדם לו שנברא בשישי, שהם נבראו בשלישי והוא בשישי, ומכאן שהקדימה מוכיחה שיש לו יותר ממשלה.

ואף שלמשה בעצמו היו זכויות רבות, מכל מקום היות שהוא שלוחם של ישראל, צריך שדוקא לישראל יהיו זכויות מספיקות. ואם לא, הרי זה נחשב כאילו אין למשה זכויות.

מה עשה הקדוש ברוך הוא נתן ימינו שמרמות על ימינו שפשוטה לקבל שבים במחתרת,

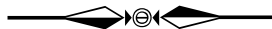
אור החיים הקדוש - רבי חיים בן רבי משה זיע"א

וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגֶע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשִׁעָר בִּנְגַע הַפֶּה לִבֶּן וּמָרָאָה עֵמֶק מַעוֹר בָּשָׂרוֹ נִגַּע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְיָמָא אֹתוֹ (יג, ג).

הנגע הסתלקות הצלם המאיר

הרע באדם ירשום בבשר אדם הסתלקות זוהרת החיוני, ולזה יראה חסרון המראה ויהיה עמוק מהעור, ולזה דבר הכתוב בדרך זה עמוק מן העור.

ומראה הנגע וגו'. ענין זה יגיד סוד אומרו (תהלים לט, ז) 'אך בצלם יתהלך איש', והוא מראה הבשר החי, וכשישלוט בחינת

שארית ישראל - רבי ישראל דוב בער בן רבי יוסף זיע"א

וזהו (ע"ז ד, ב) לא היה דוד ראוי לאותה מעשה אלא להורות תשובה ליחיד, היינו מי שהוא חס ושלום מצורע מוציא רע, 'בדד ישב' בפגם הברית חס ושלום, על ידי דוד יהיה לו תיקון, וד"ל.

דוד המלך הכין תיקון למי שמדבר לשה"ר שפוגם בריתו

כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה (שבת נה, ב). הפירוש הוא כך, כל האומר דוד חטא אינו כן, אלא טועה, שמן השמים הטעו והביאו אותו לזה כדי שיעלה נשמות ישראל.

לימוד יומי מהספר הקדוש יסוד ושורש העבודה

מהאי גברא רבה ויקירא, מחצב סנפירא וכו', כמוהר"ר אלכסנדר זיסקינד בכמהור"ר משה.

פרשת תזריע מצורע

לשוננו בקיצור נמרץ.

וזה לשון האריז"ל גם כן, ויכפוף ראשי האצבעות ידידו הימנית על האגודל כנגד פניו, ויסתכל בצפרנים, עד כאן לשוננו.

הכוונה בברכת המבדיל

המבדיל בין קדש לחול בין אור לחושך כו', יכוין כוונה המבואר למעלה בתפלת העמידה בברכה רביעית, אך נוסף הוא בהבדלה כשיגיע לתיבות בין אור לחושך ראוי לפתוח עיניו בכיון, להכיר חכמתו הנפלאה של הבורא יתברך שמו ויתעלה בהבדלתו אור מחושך, ודי בזה.

זמירות למוצ"ש

ואחר הבדלה יזמר כל הזמירות. וגם הבית יוסף מביא בסיומן ש' לומר פיוטים וזמירות ללוות השבת קדש, כדרך שמלוין את המלך בכניסתו וביציאתו, עד כאן לשוננו. והוא מהמדרש והובא גם כן באבודרהם.

סעודה רביעית

ותיכף אחר הזמירות יאכל סעודה ד' ללוות את המלכה שבת מלכתא. וסעודה זו נזכר בגמרא הקדושה והובא בטור ובשלחן ערוך. וראיתי בספרים שד' סעודות דשבת מעוררים ד' רגלי המרכבה העליונה, והם אברהם יצחק ויעקב ודוד, אברהם מציל את האדם מדינה של גיהנם בזכות סעודה ראשונה, יצחק מציל מחבלו של משיח בזכות סעודה שניה, יעקב מציל ממלחמת גוג ומוגג בזכות סעודה שלישית, דוד מציל מחבט הקבר בזכות סעודה ד', עד כאן לשוננו. וכתב האריז"ל, שאסור לעסוק בשום מלאכה אפילו בדברי תורה, וגם שלא להסיר בגדי שבת עד אכילת סעודה ד', עד כאן לשוננו. ואשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה. והאוכלים אותה עד אחר ד' שעות בלילה לא יצא ידי חובתו, מצאתי. בעזר הראשון ואין שני, סיימנו עולת שבת והוא חלק השני, ואליו אשא נפשי, ישלח עזרו מקודש בחלק השלישי, הצילני מטיט רפשי, שגיאות האנושי.

לבדוק אם יש ריח בבשמים ועוד בענין ברכת הריח

ובבשמים יזהר האדם מאוד לחקור קודם הברכה אם נותנים ריח טוב כדי שלא יהיה חס ושלום ברכה לבטלה, ודעת הזוהר הקדוש שברכת בשמים במוצאי שבת יהיה על הדס דוקא. וזה לשון הזוהר הקדוש פרשת ויקהל (רח, ב), ובעי לארחא בבוסמין כד נפיק שבתא על דאסתלק ההוא רוחא ונפשא דבר נש אשתארת בערטולא כו', וההוא ריחא מעליא דבוסמין איהו הדס, דהא קיומא דאתר קדישא דנשמתין נפקין מניה הדס איהו [וצריך להריח בבשמים כשיוצאת שבת על שהסתלקה איהו ונפשו של אדם נשארת ערומה כו', והריח המעולה שבבשמים הוא הדס, שהרי קיום המקום הקדוש שהנשמות יוצאות מהם הוא הדס], עד כאן לשוננו. וכן הוא בתיקונים. לכן ראוי לאדם להשתדל שיהיה בידו בשעת ברכה, הדס כשר של לולב עם שאר מיני בשמים, ויחשוב במחשבתו בשעת ברכה גבורות ה' גבורות ה' בשמחה עצומה, שבחכתו הנפלאה ברא הריח טוב.

ברכת בורא מאורי האש

ובברכה בורא מאורי האש, יחשוב גם כן גבורות ה' בשמחה עצומה, על חכמתו הנפלאה בבריאה זו של מאור האש. וענין ההסתכלות על האצבעות בברכה זו מבואר בזוהר הקדוש פרשת ויקהל (ר, ב) וזה לשוננו, לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול כו', בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אודמן ארבע רתיכין כו', בגין כך בעינא לאכפא אצבעאן ידא ארבע דימינא ולאנהרא לון בגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא כו', ורזא דא 'וראית את אחורי' (שמות לג, כג), אלין 'אחורי' אצבעאן לאחורא בטופריהון, 'ופני לא יראו' אלין אצבען לגו בלא טופרין, דאנון אנפין פנימאין כו' [אחרי שיוצאת השבת צריך אדם להבדיל בין קדש לחול כו', באותה שעה שמברכים על אש מזמנים ארבעה מרכבות כו', מפני כך צריך לכפוף אצבעות היד ארבע של ימין ולהאיר להם בתוך אותו אור הנר שמתברך כו', וסוד זה 'וראית את אחורי' אלו 'אחורי' האצבעות לאחור בצפורניהם, 'ופני לא יראו' אלו אצבעות לפנים בלא צפרנים, שהם פנים פנימים כו'], עד כאן

עורך: הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי סורוקה

חדש! ניתן לשמוע וורטים וסיפורים מהבן לאשרי ברכה משולשת זי"ע
בקול הישועות 554-454-0733 שלווחה 7

אל נקמות שמופי'ע באופן של רוב טובה לבית ישראל

המתים, שנאמר 'הנה אנכי הולך למות' (בראשית כה, לב). אותה שעה נטל עשו חלקו העולם הזה, ויעקב נטל חלקו העולם הבא. ומגיע לבני עשו את העולם הזה, וליעקב ובניו את העולם הבא, וידוע שעושי ה' אינם ח"ו על דרך נקמה, אלא כדי לעורר את האדם לתשובה, אצל ישראל זה בשביל חלקם בעולם הבא, לצרפם ולטהרם מעוונם, שיעשו תשובה על שעברו על רצונם, כי ביסורים שאדם מקבל בעולם הזה המה בבחינת מועט המחזיק את המרובה, כי כנגד כל דבר קטן אפילו כנגד עשב קטן שבעולם יש כנגדו ברקיע בלי שיעור, ואם האדם מקבל יסורים בעולם הזה נפטר על ידי זה מעוונות גדולים ורבים בעולם הבא.

ואילו אצל אומות העולם שאין להם עולם הבא אלא רק עולם הזה, הם צריכים להיות שריים בטוב ובנעימים, אם כן מדוע שיבואו עליהם צרות ויסורים, אלא מפני שהקב"ה חפץ בעולם מתוקן, ובכל זאת מעורר את הגוים לתשובה ולתיקון המעשים, כמו בנבואת יונה הנביא שנשלח לגניווה.

והנה אמרו רז"ל שכל עניין הנגעים הם כדי לעורר את האדם לתשובה. כתב הספרנו (יד, מז). אמנם העיד הכתוב שלפעמים יהיה זה כפלא, נגע בבגדים ונגע בבתים, וזה להעיר אוזן הבעלים על עבירות שבידם, וכל זה בחמלת ה' על עמו, וכשלא יספיק זה, יעוררם בנגעי בתים אשר בהם גם כן לא יבוא נגע צרעת בטבע כלל.

אך בשביל לעורר את האדם לתשובה, צריך שיהיה אצלו שינוי רגילות הטבע שהוא שרוי בו, על ידי שיתבונן ויבחין על השינוי שחל בהנהגה עמו מן השמים, שבאים עליו יסורים ואומר על מה עשה ה' לי ככה, ויישר אורחותיו ויתקן מעשיו בתשובה ובמעשים טובים.

והנה בשביל לעורר את אומות העולם, שינוי רגילות הטבע שלהם שהם חיים בעולם הזה בטוב ובנעימים, כי עשו לקח לחלקו את העולם הזה כנ"ל, כשהם חוטאים הדרך לעורר אותם לתשובה הוא על ידי להביא עליהם כל מחלה וכל נגע, שזהו שינוי רגילות הטבע שהם חיים בו, וזוהו יבוא להתבוננות בראותם שינוי ההנהגה אצלם מלמעלה, ויפשפשו במעשיהם ויעשו תשובה.

הגם שהלא תשובה רק בווידי כבני ישראל לא מועילה להם לאומות העולם, ואם כן לשם מה יש להעיר אותם לתשובה אם בין כך זה לא מתקבל, שלא מועיל להם תשובה.

כאומרים ז"ל בירושלמי במסכת נזיר (פ"ט, ה"א). כתיב 'וכיפר עלי' (במדבר ו, יא). את שיש לו כפרה, יצאו אומות העולם שאין להן כפרה. וכן במדרש תנחומא (המזינו פ"ד). כתיב 'ישא ה' פניו אליך' (במדבר ו, כו). וכתיב 'אשר לא ישא פנים' (דברים י, יז). אלא אם עשה תשובה 'ישא ה' פניו'. יכול לכל, תלמוד לומר 'אליך', אליך ולא לאומות העולם.

'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן' (יג, ב), כתב במדרש רבה (ויקרא פט"ו, ד) כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, אמר להם משה אל תתייראו, נגעים אלו לא עליכם באים אלא על אומות העולם אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח, שנאמר (תהלים לב, י) 'רבים מכאובים לרשע והבוסה בה' חסד יסובבנו'. הדברים מפליאים ותמוהים והלא אמרו רז"ל במסכת ערכין (טז, א). אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן על שבעה דברים נגעים באים, על לשון הרע, ועל שפיכות דמים, ועל שבושת שוא, ועל גילוי עריות, ועל גסות הרוח, ועל הגזל, ועל צרות העין.

והרי ממה נפשך אם ישראל עוברים על ז' דברים, אז גם על ישראל יבואו נגעים ח"ו, ואם ישראל לא עוברים על ז' דברים אין סיבה שיבואו עליהם נגעים, ואם כן מה בא המדרש לומר שעל אומות העולם יבואו נגעים ולא על ישראל, אומות שחוטאים מגיע שיבואו עליהם נגעים, מה שאין כן ישראל שלא חוטאים למה שיבואו עליהם נגעים, ואם כן מה הוצרך המדרש ללמדנו.

אלא מוכרחים לומר בדברי המדרש, שבא לומר שאפילו כאשר ישראל חוטאים לא יבואו עליהם נגעים, ואילו על אומות העולם שחוטאים כן באים נגעים, ותמוה למה זה כך, מדוע האומות העולם ייענשו ויטמאו בנגעים, ואילו ישראל אף על פי שחוטאים לא יבואו עליהם נגעים, ועוד המדרש מסיים "אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח" שאדרבא עוד יבואו על ישראל טובות גדולות כאלו עד שמזה יחשקו לאכול ולשתות ולשמוח.

ויש לפרש על פי אומרים ז"ל במסכת חגיגה (ה, א). 'וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתם והסתרתני פני מהם והיה לאכול ומצאהו רעות רבות וצרות' (דברים לא, יז) אמר רב ברדלא בר טביומי אמר רב כל שאינו בהסתר פנים אינו מהם, כל שאינו ביוהיה לאכול אינו מהם. ופירש רש"י כל מי שאין לו יסורים אינו מורע ישראל דכתיב 'והסתרתני פני מהם' שצווק מצרות וייסורים.

ואיתא במסכת ערכין (טז, ב). תניא דבי רבי ישמעאל כל שעברו עליו ארבעים יום בלא יסורין קיבל עולמו בחייו. וידא דילמא שמא קיבא על שררו השמור לו לעולם הבא.

והטעם פשוט כיון שעשו ויעקב חלקו את ב' העולמות עשו את העולם הזה ויעקב את העולם הבא. כאומרים ז"ל במדרש 'לקוט שמעוני' (בראשית כה, לא). 'מכרה כיום את בכורתך ל'. אמרו, כשינוי יעקב ועשו במע' אמן, אמר לו יעקב לעשו, אחי, שני עולמות לפנינו, העולם הזה ועולם הבא, העולם הזה יש בו אכילה ושתיה ומשא ומתן, לישא אשה ולהוליד בנים ובנות, אבל העולם הבא אין בו כל המידות הללו. רצונך טול אתה העולם הזה ואני אטול העולם הבא, שנאמר 'מכרה כיום את בכורתך ל' כאותו היום שהיו בבטן אמם. מיד כפר עשו בתחית

ברכה משולשת

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטישיל ז"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

הבטיח בהקדמת ספריו: כל הלומד ויגיד בשמי דברי תורה,
אני מתפלל עליו תפילה קבועה בכל יום ואמליץ טובה עליו
לישועות מכל צרה, לשפע בכל טוב של קדושה והצלחה
ברוחניות ובגשמויות בעוה"ז ובעוה"ב, ושיתעורר ליבו ברוח
טהרה ויראת שמים לעבודת ה' באמת ובלבב שלם.

שיקבעו לדורות, אמר רבן שמעון בן גמליאל אף אנו מחבבין
את זיכרון הצלת ישראל מהצרות שנצלו מהם, אבל מה
ענשה שאם באנו לכתוב אין אנו מספיקין, מרובות הן הצרות
לישראל בכל דור ודור, ויש לקבוע כל יום כיום שמחה הראוי
ליזכרון. דבר אחר, כשר המת שבאדם חי אינו מרגיש באיזמל,
מקום בשר שקיבל מכה בגוף של אדם חי, אינו מרגיש באיזמל
החותך בו, כי הוא נצמד ומת, כל מרוב הצרות כהו החושים
ולא מרגישים את הכאב והצרות.

והנה כשחוטאין ישראל ורוצים לעוררם משמים, צריך לעשות
להם שינוי רגילות הטבע שלחם שהם חיים בעולם הזה בצרות
ויסורים תמידים, ועל כן משפיע להם הקב"ה טובה מרובה,
ואז מרגישים בהשינוי, ושואל היהודי את עצמו הלא עולם
הזה אינו שלנו ואיך הגיענו כל הטובות הללו, אלא אין זה כי
אם שנותנים לנו שכן העולם הבא כדכתיב 'ושלם אל שונאו'
על פניו להאבידו (דברים ז. י). שיקופח שכרו בעולם הבא.
ומי פתי יחליף עולם קיים בעולם עובר, ועל כן ישראל יראים
וחרדים שמא מקבלים הם את שכרם בעולם הזה וחוזרים
בתשובה.

נמצא צדקו דברי רז"ל במדרש באומרם שכששמעו בני ישראל
פרשת נגעים התיראו, שהרי כל עניין הנגעים הם כדי שיבחי
האדם בשינוי רגילותו ויתעורר שכלם באה הפוך דווקא על
לא יבוא להם שום תועלת, כי הם רגילים בצרות ויסורים כנ"ל
ואם כן יהיו הנגעים יסורים של חינוך.

על זה אמר להם משה רבינו ע"ה אל תתיראו אלה הנגעים
ויסורין נכונין לבא על אומות העולם שהם שפיר נתעוררין על
ידי זה כנ"ל, אבל אתם תעוררו שכלם באה הפוך דווקא על
ידי אכילה ושתיה ונמחה, שזה יהיה שינוי הרגילות אצלכם
וממילא על ידי זה תתעוררו לתשובה כנ"ל.

כפירוש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע מובא בספר תולדות יעקב
יוסף (פרשת בא, אות יא). ונראה לי, שמעתי ממורי הבעש"ט
זי"ע א"ר פירוש הפסוק, 'אל נקמות ה' אל נקמות הופיע' (תהלים
צד, א), על פי משל לאיש כפר אחד שמרד במלך, שהכה ורגם
איקונו של מלך או כיוצא בזה, ומיד עשה המלך אותו לראש
והעלותו ממדריגה למדריגה, עד שנעשה משנה למלך, וכל מה
שהטיב המלך עמו יותר והביאו ליותר ממדריגה, וראה יותר
כבוד המלך ומשרתיו ונהגותיו, היה יותר צער לזה שהיה כן
כפר, בזכרו שמרד נגד המלך הגדול הרחמן הזה, ומה שהיה
ראוי לעונש הוא מטיב עמו יותר. והמלך עשה בכוננה מכוננה,
שאם היה ממתין היה צער לפי שעה ותו לא, מה שאין כן בדרך
הנ"ל מצטער כל ימיו ומוסיף תמיד, כשעלה ליותר צער גדולה
מוסיף יותר צער על צערו, איך מלאו ליבו למרוד עיני כבודו.
וזה שנאמר 'אל נקמות ה'', רצה לומר שנקמות ה' יתברך
הוא על ידי מידת הרחמים, שלא כמלך בשר ודם, והוא כי
'אל נקמות הופיע', רצה לומר שהנקמה הוא במה שהופיע לו
מגדולתו, ובראותו גדולת המלך, ובזכרו שמרד נגד מלך זה,
אין לך צער גדול מזה, ודפח"ה.

והיינו, 'אל נקמות הופיע' שהקב"ה 'אל נקמות' שמופיע באופן
של רוב טובה וברכה לבית ישראל, כשה' יתברך רוצה 'א-ל-
נקמות' לנקום בישראל, 'הופיע', מופיע ומאיר פניו אליהם
ברוב שפע וכל טוב, ואל מתביישין מפניו ועושין תשובה אמן
כן יהי רצון.

וכתב חבני יששכר (מאמרי חודש תמוז אב, ה', ד). ויתפרש על
פי מה שכתבתי כמה פעמים והוא מן המדרש תנחומא, ופסקוהו
הגדולים הרמ"ע מפאנו והמב"ט, שהתשובה לא מועילה ולא
מהני אלא רק לישראל ולא לגוים.

אך יש לומר שבכל זאת הם צריכים לעשות תשובה, ואפילו
תשובה חלקית כמו שהיה אצל אנשי גינוה, כאומרם ז"ל
בירושלמי במסכת תענית (פ"ב, ה"א). אמר רבי שמעון בן לקיש
תשובה של רמאות עשו אנשי גינוה, העמידו עגלים בפנים
ואימותיהם בחוץ, סייחים מבפנים ואימותיהם מבחוץ, והיו
העגלים צועקים מבפנים והפרות צועקות מבחוץ, שיותר
ממה שהעגל רוצה לניקוז הפרה רוצה להניק, ואז אמרו אנשי
גינוה לשמים, אם אין אתה מרחם עלינו, גם אנו לא נרחם
עליהם. ועוד שנאמר 'וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר
בכפיהם' (יונה ג, ח). אמר רבי יוחנן מה שהיה בכך ידיהם
החזירו, ומה שהיה טמון בשידה תיבה ומגדל והיה מכוסה מן
העין לא החזירו. ומה שהיה עודנו בכפם ולא בלעוהו החזירו
ומה שהיה גזל הנאכל שקשה להשיבו לא החזירו.

אם כן תשובה חלקית אכן, כן מועילה לאומות העולם כמו אצל
אנשי גינוה שגזר דינם נקרע, שנאמר 'ויאמינו אנשי גינוה
באלקים ויקראו צום וילבשו שקים מגדולם ועד קטנם, ויקראו
אל אלקים בוזוקה וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר
בכפיהם, ואל האלקים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה
וינחם הירקא אשר דבר לעשות להם ולא עשה' (יונה ג, ה-ו).

אלא שאצל ישראל התשובה היא שלימה, אמירת היודי עוקר
את החטא למפרע, ורושם החטא נמחה כלא היה, וכאילו לא
חטא מעולם. אם אצל אומות העולם ובכלל זה התשובה של
אנשי גינוה, אומנם מועילה התשובה אך רק על תיקון המעשים
מכאן ולהבא שלא יעשו על חטאיהם, אך רושם החטא קיים
לעולם ולא נמחה.

מכל מקום הלא אומות העולם צריכים לשוב, ומוכרחים
לעוררם משמים, וההתעוררות זו היא על ידי הנגעים צרעת
ויסורים. מה שאין כן אצל בני ישראל שהיסורים והצרות הם
מנת חלקם ותמידים, בזה אין שום חידוש ושינוי רגילות
הטבע אצלם, ואם תביא עליהם נגעים צרעת ויסורים, לא יהיה
זה אצלם שום התעוררות, כי הלא ביסורין הם רגילין תמיד.

כאומרם ז"ל במסכת כתובות (סב, א). ההוא ישראל וגוי שהיו
הולכים בדרך ביחד, לא היה יכול הגוי להשיג את הישראל
שהיה מהלך בזריזות ובמהירות, והזכיר לו הגוי את חורבן בית
המקדש כדי לצערו ולעכבו, הצטער מאד היהודי נאנק ונאנח,
אולם בכל זאת המשיך ללכת במהירות, אמר לו הגוי האם אין
אתם אומרים שאנחה שוברת חצי גופו של אדם, ואם כן מדוע
לא השפיע עליך הדבר, אמר לו היהודי במה דברים אמורים
בדברי צער חדשים, אבל בצער ישן כבר התרגלנו ולא משפיע
עלינו כל כך, כדאמרי אינשי דמלפי תכלי לא בהתה, אשה
שרגילה בשכול שמתים ילדיה איננה יראה כשמת אחד מן
ילדיה, וכך הוא גם כן הדבר במי שתרגל לצרות.

וכן אמרו רז"ל במסכת שבת (יג, ב). תנו רבנן מי כתב מגילת
תענית, אמרו חנניה בן חזקיה וסיעתו שהיו מחבבין את
זיכרון ימי ההצלחה של ישראל מהצרות לעשותם ימי שמחה

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשות תזריע מצורע | גליון מס' 495

מעתה נבין היטב, מדוע מסר הקדוש ברוך הוא, את טומאת וטהרת הנגעים, דווקא בידי הכהנים. כי היה חפץ, שבדרך זו יתוודע להם מי הם מוציאי שם רע שבישראל. כך, יוכלו להיזהר ולהימנע, מלהתחתן בפסולי משפחה. או אז, כאשר יזהרו מלהתחתן עם פסולים, יהיה זרעם כשר ויוכל לקבל כ"ד מתנות כהונה.

עוד אפשר לומר על דרך זו, כי כאשר ידעו אהרן ובניו, להיזהר מלהתחתן עם מוציאי דיבה רעה, שאינם מיוחסים כהוגן, וודאי תשרה השכינה בזיווגם. ולכשתשרה השכינה, יהיו נולדים להם בנים תלמידי חכמים ואז, יהיו ראויים לקבל כ"ד מתנות כהונה.

אולם, אם יתחתנו חלילה במשפחות פגומות, יהיו להם בנים עמי הארץ. ואם כך יהיה, לא יוכלו הבנים לקבל מתנות כהונה, כמפורש בגמרא מסכת סנהדרין (ז): שכהנים עמי הארץ אינם יכולים לאכול במתנות כהונה.

(זרע שמשון פרשת תזריע, מאמר ז)

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים (ויקרא יג ב)

יש לנו ליתן טעם הגון, מדוע נמסרו טומאתו וטהרתו של המצורע, בידי אהרן ובניו הכהנים. מפני מה נשתנה דבר זה, מכל שאר ענייני איסור והיתר, שנמסרו בידיהם של חכמי ישראל.

ויש לומר, בהקדם דברי המדרש (ויקרא רבה טו ח), 'אמר רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינא, צער גדול היה לו למשה בדבר זה. כך כבודו של אהרן אחי, להיות יושב ורואה את הנגעים? אמר לו הקדוש ברוך הוא, ולא נהנה ממנו כ"ד מתנות כהונה?'

והדברים מתמיהים. מה עניין הנגעים למתנות כהונה. וכמו שהטיבו המפרשים להקשות, כי אם היה ממש בצערו של משה, אזי לכאורה אין בדברי הקדוש ברוך הוא, תשובה הגונה לטענתו.

אלא כידוע, הנגעים באים כעונש על עוון לשון הרע, כמאמרם ז"ל (שם טז א) 'זאת תהיה תורת המצורע - המוציא רע'. והנה מי שמוציא שם רע על חבירו, אות וסימן הוא שיש בו שמץ פסול. כמו שאמר שמואל (קידושין ע), 'כל הפוסל במומו פוסל'. עד כדי כך, שכאשר שני בני אדם בארץ ישראל היו מתקוטטים בדברים, היו בוחנים מי מהם מקדים לשתוק ומסיקים מכך, כי הוא מיוחס יותר (שם).

עוד אמרו שם בגמרא, 'אמר רבי חמא בר חנינא, כשהקדוש ברוך משרה שכונתו, אינו משרה אלא על משפחות מיוחסות שבישראל'. יתירה על זאת, מצינו שפסק הרמב"ם ב'משנה תורה' שלו, (הלכות תרומות פרק ו הלכה ב), 'תרומה של תורה, אין אוכל אותה אלא כהן מיוחס'.

זאת תהיה תורת המצורע (ויקרא יד א ב)

מעשה ברוכל אחד, שהיה מחזר בעיירות שהיו סמוכות לצפורי ומכריו, מאן בעי למזבן סם חיים. סליק לגבי רבי ינאי, הוציא לו ספר תהלים, הראה לו פסוק (תהלים לד יג), 'מי האיש החפץ חיים. מה כתיב בתריה (שם יד טו), נצור לשונך מרע. סור מרע ועשה טוב. אמר רבי ינאי, אף שלמה מכריו ואומר (משלי כג כג), שומר פיו ולשונו שומר מצרות

נפשו. אמר רבי ינאי, כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה, ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט. עד שבא רוכל והודיעו, מי האיש החפץ חיים. לפיכך, משה מזהיר את ישראל ואומר להם, זאת תהיה תורת המצורע, תורת המוציא שם רע.

(ויקרא כ"ב טז ז)

דברי המדרש אומרים דרשני. מה חידש הרוכל לרבי ינאי, דבר שלא ידע קודם לכן. הלא הדברים מפורשים בפסוק, ולא מצאנו שהוסיף הרוכל לחדש מאומה.

ויש לבאר, על פי המובא במדרש תנחומא (מצורע ג), 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו אל תקרי שומר מצרות נפשו אלא מצרעת נפשו'. והיה קשה לו לרבי ינאי, כיון שמי שאינו שומר לשונו לוקה בצרעת, היה לו לפסוק לומר, שומר פיו ולשונו שומר מצרות/צרעת גופו. עוד הוקשה לו, הלא על שבעה דברים הנגעים באים, (ערכין טז). איך יתכן אם כן לומר בוודאות, כי מי שישמור את פיו ולשונו, יישמר מצרעת. אולי ילקה בה, בשל ששת הדברים האחרים.

אולם, כאשר שמע רבי ינאי את הכרזתו של הרוכל, 'מאן בעי למזבן סם חיים', הבין שמלבד עצם נגע הצרעת, שרui הלוקה בו גם בסכנת מיתה. ואומנם, ישנם כמה סוגי נגעים, אשר יכולים לבוא כעונש, על כל שבעת הדברים שהוזכרו בגמרא. אך הנגע החמור והקשה ביותר,

אשר יכול אף להמית, יבוא רק על עוון לשון הרע. כי המספר לשון הרע, כאילו כופר בעיקר. ושקול עוון חמור זה, כשלוש עבירות החמורות (ערכין שם). ובאמת, הדבר מפורש להדיא בפסוק (משלי יח יא), 'מות וחיים ביד הלשון'.

כעת, אף הבין רבי ינאי למפרע, את לשון הפסוק 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו'. כי המדבר לשון הרע, לוקה בצרעת שמסכנת גם את חיות נפשו. ומי שנשמר מלשון הרע, יינצל מסכנה זו. ואף כי יתכן וילקה בצרעת בשל ששת הדברים האחרים, מכל מקום לא יהיה בסכנת מיתה. וזה מה שאמר 'לא הייתי יודע היכן הוא פשוט', רצונו לומר, איך הוא פשוט ומובן, בלי שום קושיה.

על זאת סיים המדרש, 'לפיכך משה מזהיר את ישראל, זאת תהיה תורת המצורע, המוציא שם רע'. היינו שהזהיר אותם על תורת המוציא שם רע, ולא על שאר העוונות שגורמים לנגעים. כי בשאר העבירות, פעמים שאין הקדוש ברוך הוא מעניש עליהן מיד, וגם אין העונש כל כך חמור. אולם על לשון הרע, נענשים מיד ועונשם מיתה. לכן, אם הם חפצים בחיים, עליהם להיזהר ולהישמר מעוון זה. כמו שמובא במדרש (שוחר טוב תהלים ז), שבימי אחאב אף שהיו בישראל עוונות חמורים, היו יוצאים למלחמה ומנצחים. אך בימי דוד המלך, בגלל שהיה בהם עוון לשון הרע, אף הבחורים היו נופלים במלחמה, מפני שהעונש על לשון הרע בא מיד.

(זרע שמשון פרשת מצורע, מאמר ז)

בסייעתא דשמיא

בשורה טובה ממכון תולדות שמשון

עקב הביקוש העצום להוצאת ספרי זרע שמשון המפואר מצד אחד, ומצד שני היות ובחומשים ויקרא במדבר דברים, כבר הוצאנו בחסדי השם יתברך, כמעט את כל החידושים שיש על הפרשיות.

לכן בעצה אחת עם הלומדים שליט"א, נחל כל שבוע לשים מעט מהכתוב בפרשה, והרבה מפרשיות בחומשים בראשית שמות, שבהם עדיין יש הרבה מה להשקיע.

ובזאת נבקש מכלל הלומדים שיחיו, ללמוד ולהתייגע גם בחידושים על בראשית שמות, שבכך יהיה סייעתא דשמיא בכתיבת החידושים.

להארות משוב וכן לקבלת העלון במייל lk0772027554@gmail.com

קול הישועות

פנינים ומוסרי השכל בפרשת השבוע
מתורת הזרע שמשון זי"ע

0733-454-554

לפרטים, הערות והארות, הקדשות
והנצחות: 05276-97791

לקבלת הגליון במייל:

z0772027554@gmail.com

הפעילות בחסות מידעדרוס:
08-9979095

כל הזכויות שמורות ניתן להדפיס לצורך
אישי בלבד

נא הצטרפו לתורמים הרבים
ותראו ישועות

~ עמדות נדרים פלוס ~

תולדות שמשון

~ קול הישועות 0733-454-554 ~

~ הפקדה בבנק: 20-489-411390 ~

על שם תולדות שמשון

לרפואת וישועת עם ישראל.

עריכת והפצת הגליונות לזכות:

אברהם ישעיהו בן לאה, מיכאל בן
דבורה, יעקב יואל בן סימא שמחה,
ישראל בן חיה אהובה וזוג מלכה שושנה
בת שירה לאה, הדסה בת ליבי, יצחק
פנחס בן ביילא, רחמים בן חנה ברכה,
ניסים בן מרסל, חיים מאיר בן עלקא,
שמעון בן תמר, יעקב בן תמו ומסעודה
מרסל בת פרחא,

לרפואה שלמה

חיה בת שולמית שרה, הדסה בת ליבי,
הרב יוסף בן מזל טוב, מכלוף בן ימנה

לעילוי נשמת:

שירה לאה בת יעקב הכהן,
דבורה רות בת לייבל לואיס,
יצחק בן עיישה, שלום פרץ בן חיים,
מרדכי בן שושנה, קלודין מזל בת סול,
דורה דינה בת סטה

לזיווג הגון בנמקל בקרוב, ובני חיי ומוזוני:
יצחק חי בן טובה,
חוה לאה בת פלורה,

לז"נ הגאון המקובל חסידא קדישא

רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע

ללמוד • להתענג • להושיע

יישור כה גדול

ללומדים החשובים הי"ו
שהביעו תמיכתם במסלול החדש
בו נתחיל להביא חידושים
גם מחומשים בראשית שמות
כדי שבכוחות משותפים
נוכל בעזרת ה' לסיים להכין
את הכנת כל החומשים
בצורה משוכללת ומפוארת
למען כבוד התורה וכבוד הצדיק

בתפילה
שחפץ ה' בידינו יצלח